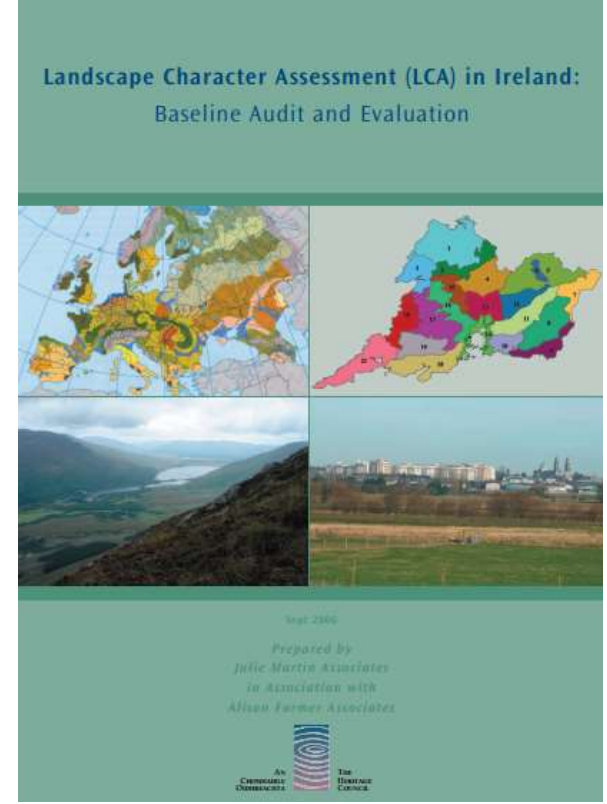
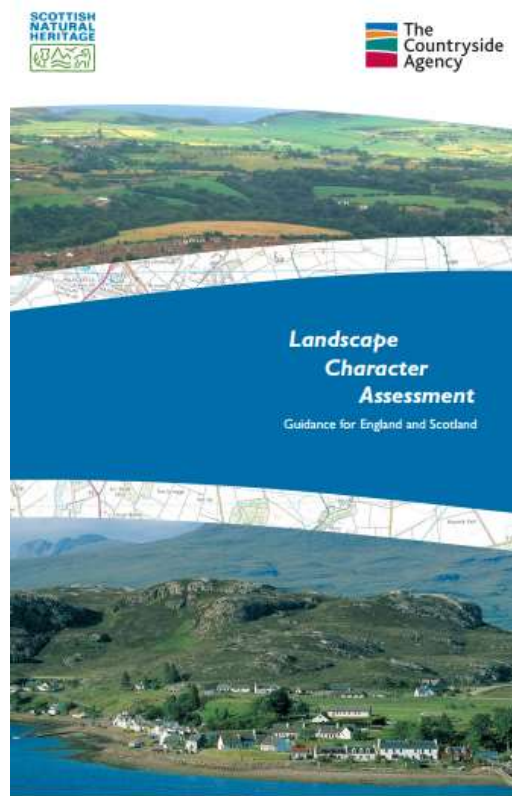
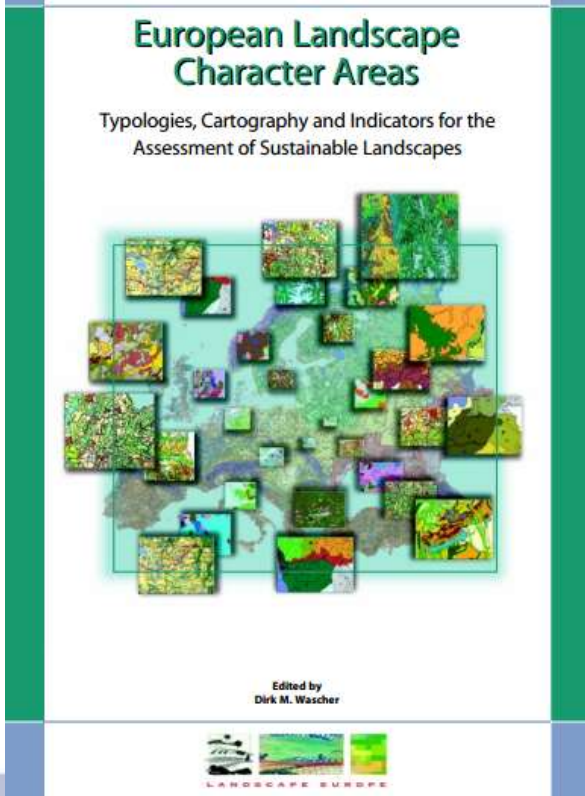

Peyzaj Karakter Analizinde Yöntem Yaklaşımları

Prof.Dr.Meryem ATİK

Peyzaj Karakter Analizi

Antalya, Serik Bölgesi Örneğinde Peyzaj Toponimileri ile Peyzaj Karakterleri Arasındaki İlişkilerin Belirlenmesi

TÜBİTAK/112Y019

Proje Ekibi

Prof.Dr. Meryem ATİK
Prof.Dr. Veli ORTAÇEŞME
Abdurrahman KANABAKAN

Toponomi

“Toponimi” yer adları bilimi olarak tanımlanmaktadır. Ad bir kimseyi bir şeyi anlatmaya, açıklamaya, tanımlamaya yarayan isim olup, adlar herkesçe tanınma, bilinme durumunu ifade etmektedir (TDK, 2005)

- Toponimi sözcüğü Yunanca “tópos” yer ve “ónoma” ad sözcüklerinden gelmektedir. Toponimi çalışmaları kapsamında peyzaja ait adların orijinleri ve bu isimlerin verilme süreçleri araştırılmaktadır. Bu bağlamda toponimi coğrafya, tarih, sosyoloji, jeoloji, arkeoloji, folklor, botanik, antropoloji, dil bilimi gibi pek çok bilim dalıyla ilgilidir (Anonim, 2011a)

Yer Adları

Dünyadaki ilk yer adı bilimcilerinin destan yazarları ve şairler olduğu kabul edilmesine karşın, Toponimi sözcüğü ilk kez **1876**'da İngilizce'de kullanılmış ve daha sonrasında diğer dillerde yaygınlaşmıştır. Yer adları aynı zamanda yararlı birer coğrafi referans sistemidir. Bir yerden bahsederken tutarlı ve hatasız olmak gündelik hayatta akıl karışıklığına yol açmamak fikri ile 1959'da Birleşmiş Milletler tarafından coğrafi adları düzenleyen bir "Uzmanlar Grubu" kurulmuştur (Anonim, 2011)

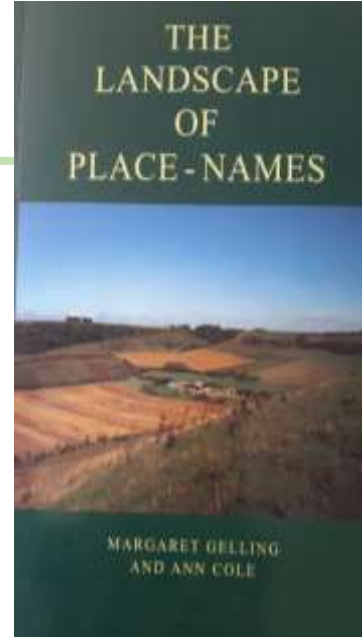
Toponomi Çalışmaları

- ❑ Toponimi biliminin kurucusu olarak Johann Jakob Egli kabul edilmektedir. Onomastik/toponimi/hidronomi (kişi, yer, su, dağ vb) yer adları konusunda Avrupa'da ve Amerika'da yapılan ilginç çalışmalar bulunmaktadır. Avrupa'da toponimi konusunda "Onoma" adlı bir bilimsel dergide bulunmaktadır
- ❑ Ülkemizde yer adları çalışmalarının başlangıcı Cumhuriyetin ilk yıllarına rastlamakta olup, ilk çalışma Prof. Dr. Fuat Köprülü tarafından Türk Mecmuasında yazılmış olan "Oğuz Etimolojisine Dair Tarihi Notlar" isimli makale olarak kabul edilmektedir

Peyzaj, Peyzaj Toponomisi

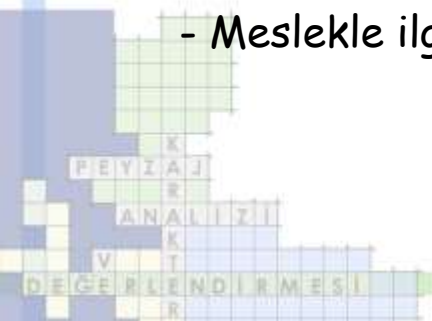
- * MURRAY (1995)'a göre yer adları peyzaja ait çok özel karakterlerin mantıksal açıklamasıdır. Yer adları sosyal ve toplumsal süreçlere dayansa da bu süreçlerin gerçekleştiği mekan olan peyzaj ile yer adları arasında karşılıklı bir etkileşim bulunmaktadır.
- * Yer adlandırılmaları kapsamında insanlar var oluşlarından bu yana yaşadığı ortam içerisinde şehir, ilçe, kasaba, köy, mezra; dağ, tepe, ova, plato, patika, köprü, geçit gibi yerleri adlandırma ve birini diğerinden ayırt etmek zorunluluğu duymuştur.
- * YEOH (1996)'a göre peyzaj çok fazla sembolik anlamlar taşımaktadır. Bu anlamlar peyzajın zaman içinde gelişimi ve değişimi konusunda, bölgeye ait bir arşiv özelliği kazanır.
- * Yer adlarının alanın durumu ve konumu, tarihteki önemli kişiler ve yaygın meslek gruplarının yanı sıra çevredeki göl, dağ, akarsu gibi oluşumların etkili olduğu görülmektedir (ÖZ, 2007). Yer adları toprak, ormanlar, hayvan türleri, bitkiler, dağlar, nehirler, göller, denizler, yaşam şekilleri gibi bölgedeki önemli doğal kaynakların yanı sıra yöre halkı ve yörenin fiziksel özellikleri hakkında bilgiler içerirler.

Peyzaj Toponomisi

Ülkemizde yer adlarının sınıflandırması konusunda Gülensoy (1984) çalışmasında 9 farklı toponimi sınıflamasına girmiştir. Bunlar;

- Yerin yapısına göre verilen adlar
- Yerin ve çevrenin renk özelliğine göre verilen adlar
- Yerin bir başka yerle farklı durumuna göre verilen adlar
- Yerin ve çevrenin hayvanlarına göre verilen adlar
- Çevredeki yapılara göre verilen adlar
- O yere ilk yerleşen topluluğun lideri veya büyüğünün adına göre verilen adlar
- Çevredeki akarsulara göre verilen adlar
- Dinle ilgili adlar
- Meslekle ilgili adları

Peyzajın Katmanları ve Peyzaj Karakterleri

Conedera ve Ark.,
Conedera, Vassere,
Neff, Meurer ve Krebs
(2007) 'e göre **Yer
Adları** alanın
topografyası, mülkiyeti,
hidrolojisi, alan
kullanımı, yaban hayatı,
bitki örtüsü gibi bir
veya daha fazla
özelikliğini yansıtan
karakterleri temsil
etmektedir.

Doğal

Kültürel

Tarihsel

Algısal

.....

Yer Adları

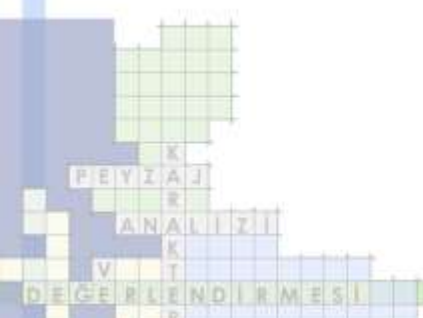
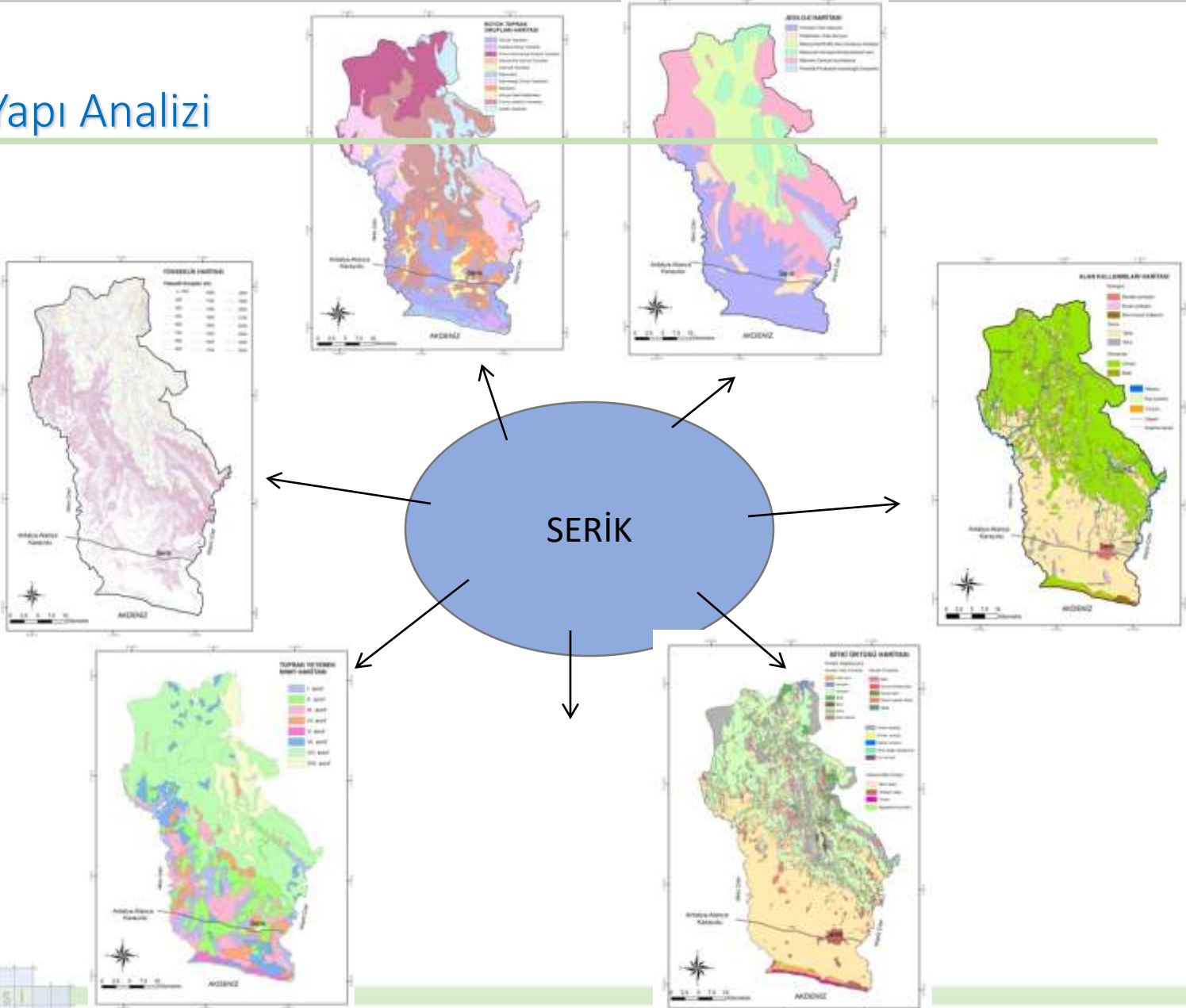

Çalışma Yöntemi

- * Araştırma Yöntemi Başkan (1971), Gülensoy (1984), Stephenson, Bauchop and Petchey (2004), Levinson (2008), Murray (1995) ve Dominy (2011)'nin çalışmalarından geliştirilmiştir.
- * Çalışma kapsamında Toplam **1243** yer adi analiz edilmiştir.

Doğal Yapı Analizi

Serik Bölgesi Yer Adlarının Analizi

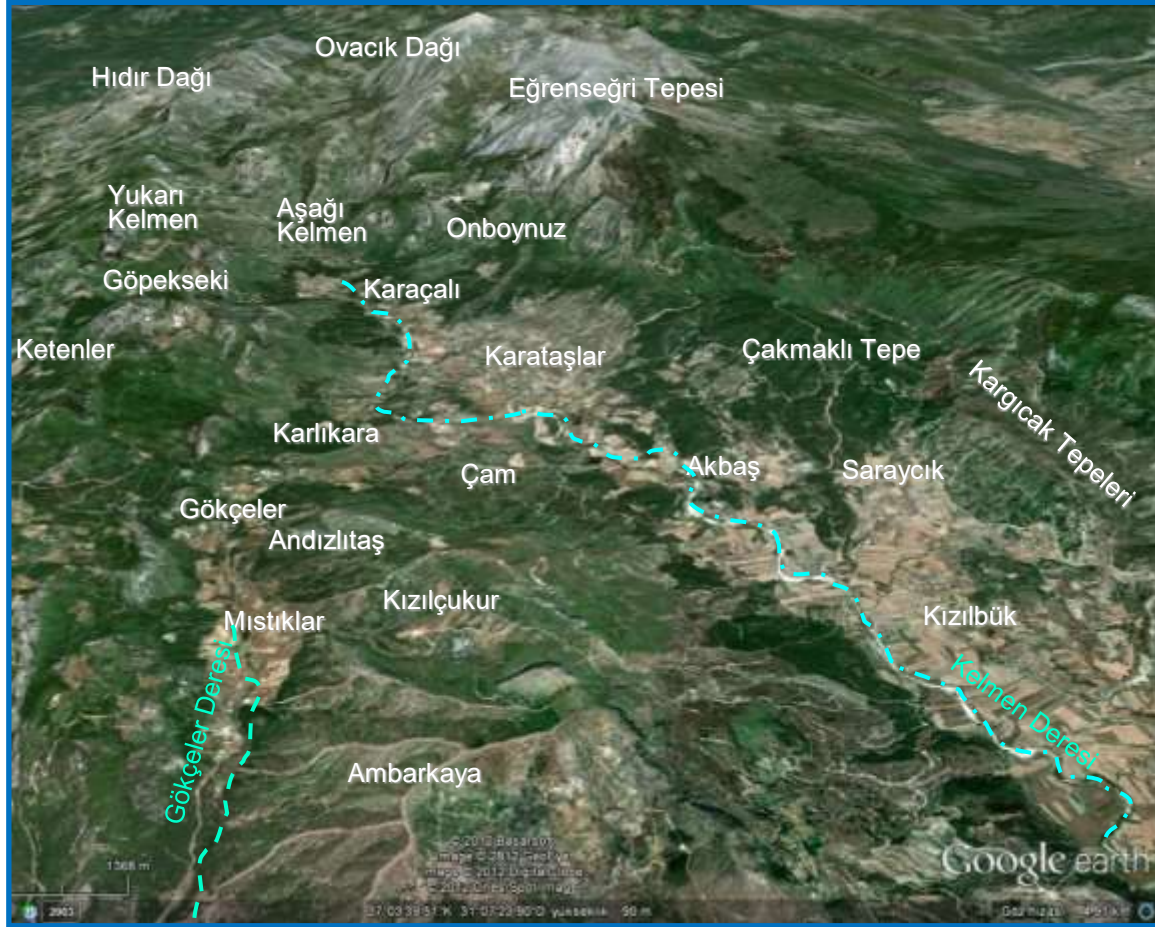

Haskızılören Köyü

Haskızılören	Belde/Köy Adı	Mahalle Adı	Dağ/Tepe/Sırt Adı	Mevki Adı	Tarla Adı	Dere/Akarsu Adı	Çeşme/Pınar Kuyu Adı
Doğal Peyzaj	Bitki Örtüsü	Haskızılören	Güllük Sazak	Dikenlitepe Kekiklitaş Soğanlıkaya Bülbültaş			Aydıncavağı
	Fauna		Kurbağalık			Pınargözü Akdere	
	Hidroloji		Pınargözü				
	Toprak			Demirsekiyalanı Kekiklitaş Arpalıktaşı Bülbültaş Asartaş Soğanlıkaya Kızılcabelen			
	Jeolojik Yapı						
Topografya							
Alan Kullanım	Alan Kullanımı		Armutlularla	Demirsekiyalanı	Kocayer		
	Yerleşim Tipi Arazi örtüsü Tarihi Eser	Haskızılören	Ören	Karacaasar Asartaş			
Sosyo-Kültürel Yapı	Mekan İsim-Kişi		Kabakali				
	Topluma ait		Başmakçı	Şeytantaşı		Kulöldü Kapaya Gelençay	
	Meslek Gıda-Ürün Yörük adı		Armutlularla	Arpalıktaşı			
Görsel	Renk	Haskızılören		Kızılcabelen Karacaasar		Akdere	
	Form Nitelik	Haskızılören		Dikenlitepe	Kocayer	Boyalidere	Aydıncavağı
	Konum		Merkez Pınargözü			Pınargözü	

Akbaş Köyü – Yer Adları Analizi

Yer Adları Analizi

YER ADLARI

- 1- Köy /Belde
- 2- Mahalle
- 3- Dağ/Tepe/Sırt
- 4- Mevkii
- 5- Tarla
- 6- Dere/ Akarsu
- 7- Pınar/Çeşme/
Kuyu

- 1.Düzye → Köyler
- 2.Düzye → Belde
- 3.Düzye → Mahalle

PEYSAJ KARAKTERLERİ

KARAKTER GRUPLARI

1- Doğal yapı Özellikleri

- 1- Bitki Örtüsü
- 2- Fauna
- 3- Hidroloji
- 4- Jeolojik Yapı
- 5- Toprak
- 6- İklim
- 7- Topografya
- 8- Alan Kullanımı

2- Alan Kullanım

- 9- Arazi Örtüsü
- 10- Tarihi Eser
- 11- Mekan

3- Sosyo-Kültürel Yapı

- 12- İsim-Kişi
- 13- Topluma Ait
- 14- Meslek
- 15- Gıda-Ürün
- 16- Yörük Adı

4- Görsel Özellikler

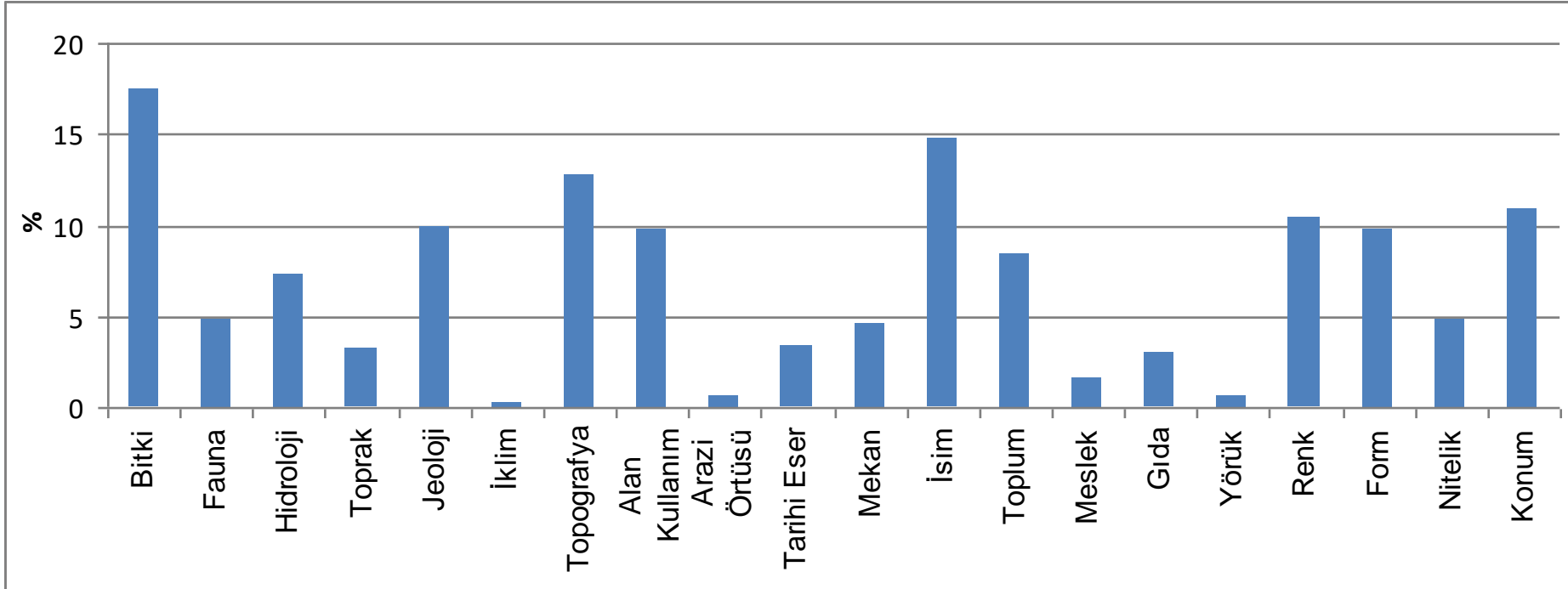
- 17- Renk
- 18- Form
- 19- Nitelik
- 20- Konum

Köy Adı	Sözlük Anlamı	Öne Çıkan Peyzaj Karakteri
Eskiyürük	* Eski; çoktan beri var olan, üzerinden çok zaman geçmiş bulunan, *Yürük; hayvancılıkla geçinen göçebe Türkmenlere verilen ad, göçebe kimse. <i>Eskiyürük; uzun zamandan beri olan ve göçerlerin yaşadığı yer.</i>	Eski, nitelik
Etler	*Et, kasaplık hayvanlardan elde edilen besin maddesi. <i>Etler,</i>	Et, gıda
Gökçepınar	*Gökçe; gök rengi, mavi, gökle ilgili, *Pınar; yerden kaynayarak çıkan su, çeşme <i>Gökçepınar; gök rengi, berrak akan su.</i>	Gökçe, renk
Haciosmanlar	*Hacı; hacca gitmiş kişi, *Osman; isim (erkek) <i>Haciosmanlar; Osmanlar ailesinin yerleştiği alan.</i>	Hacı, topluma ait
Hasdümen	*Has; öz, öze mahsus, *Dümen; Hava ve deniz taşıtlarında, taşıta istenilen yönü vermeye ve belirli bir doğrultuda götürmeye yarayan hareketli parça <i>Hasdümen;</i>	Has, nitelik
Haskızılören	*Has; öz, öze mahsus, * Kızıl; parlak kırmızı renk, *Ören; harabe, kalıntı <i>Haskızılören;</i>	Haskızıl; renk
Haspınar	*Has; öz, öze mahsus, *, *Pınar; yerden kaynayarak çıkan su, çeşme	Has, nitelik
Karataş	* Kara, en koyu renk, siyah, *Taş; Çeşitli biçim ve büyüklükte her türlü kaya parçası <i>Karataş; koyu, siyah renkli kaya parçası.</i>	Kara, renk
Karınca	* Karınca; Zar kanatlılardan, toplu olarak yaşayan, yuvaları toprağın altında olan ve birçok türü bulunan böceklerin genel adı <i>Karınca; karıncaların yoğunlukta bulunduğu alan.</i>	Karınca, yaban hayatı
Kayaburnu	*Kaya, büyük, sert taş kültesi, *Burun; karanın, özellikle yüksek ve dağlık kıyılarda, türlü biçimlerde denize uzanmış bölümü <i>Kayaburnu; denize doğru uzanmış büyük taş kültesi.</i>	Kaya, jeoloji
Kırbaş	*Kır beyaz ile az miktarda siyah karışmasından oluşan renk, *Baş; vücudun üst bölümü, kafa; tepe, zirve. <i>Kırbaş; gri-beyaz tepe.</i>	Kır, renk
Kozağaç	*Koz, kabuklu meyve, ceviz, *Ağaç; meyve verebilen, gövdesi odun veya kereste olmaya elverişli bulunan ve uzun yıllar yaşayabilen bitki. <i>Kozağaç; kabuklu meyve ağacı, ceviz ağacı.</i>	Koz, bitki
Kozan	*Koz, kabuklu meyve, ceviz <i>Kozan; ekini biçilip kaldırılmış tarla.</i>	Kozan, alan kullanımı
Kuşlar	*Kuş; vücudu tüylerle örtülü, gagalı, kanatlı uçucu hayvanların ortak adı <i>Kuşlar; birden fazla kuşun olduğu alan</i>	Kuşlar, yaban hayatı
Nebiler	* Nebi; isim (erkek) <i>Nebiler; Nebi ailesinin yaşadığı yer</i>	Nebi, kişi, isim
Pınarcık	*Pınar; yerden kaynayarak çıkan su, çeşme <i>Pınarcık; küçük, temiz, berrak akan su.</i>	Pınar, hidroloji

Köy Adı	Sözlük Anlamı	Öne Çıkan Peyzaj Karakteri
Sarıabalı	* Sarı; renk, *Aba; yünün dövülmesiyle yapılan kalın ve kaba kumaş <i>Sarıabalı; sarı renkli kaba, kalın kumaş.</i>	Sarı, renk
Şatırlı	*Şatır; neşeli, keyifli <i>Şatırlı,neşeli, keyifli yer.</i>	Şatır, toplumsal
Tekke	<i>Tekke; dergah, ibadet ve tören yapılan yer.</i>	Tekke, mekan
Töngüşlü	Köyün adı o bölgede yaşayan ve daha sonra yerleşik hayata geçen Töngüşlü yörüklerinden gelmiştir	Töngüşlü, grup
Üründü	<i>Üründü; seçilmiş, seçkin yer.</i>	Üründü, toplumsal
Yanköy	* Yan; Bir şeyin ön, arka, alt ve üst dışında kalan bölümü, * Köy; yönetim durumu, nüfus yoğunluğu yönünden şehirden ayırt edilen, genellikle tarımsal alanda çalışılan, yerleşim birimi. <i>Yanköy; yan tarafta kalan köy</i>	Yan, konum
Yeşilvadi	*Yeşil; renk, *Vadi; İki dağ arasındaki çukurca arazi veya geçit, <i>Vadi; yeşil dağ geçidi</i>	Yeşil, renk
Yeşilyurt	*Yeşil; renk, *Yurt, bir halkın üzerinde yaşadığı, toprak parçası; çadır, ev, göçebelerin konduğu yer <i>Yeşilyurt; yeşil, ağaçlık göçebe yeri</i>	Yeşil, renk
Yukarıçatma	*Yukarı; Bir şeyin üst bölümü, *Çatma, duvarları ağaç gövdesinden birbirine takılarak ve çivisiz olarak yapılan yayla evi, yığma ev <i>Yukarıçatma; yukarıda bulunan çatma, yayla evi</i>	Yukarı, konum
Yumaklar	* Yumak; yuvarlak biçimde sarılmış iplik, yün <i>Yumaklar; yuvarlak biçimde olanlar.</i>	Yumak, form
Zırlankaya	*Zırlan, üzerinden yol geçte tepe, konum, *Kaya, büyük taş kültesi, <i>Zırlankaya; üzerinden yolgeçen büyük, taş kültesi.</i>	Zırlan, üzerinden yol geçen tepe, konum
Abdurrahmanlar	*Abdurrahman; isim (erkek) <i>Abdurrahman; Abdurrahman ailesinin yaşadığı yer.</i>	Kişi, isim
Belek	<i>Belek; davar sağılan yer.</i>	Konum
Belkis	*Bel; sırt, bayır, yamaç, dağ eteği, *kıs; çürük kaya, sert toprak. <i>Belkis; sert topraktan oluşmuş sırt</i> <i>Belkis; isim (bayan)</i>	Belkis, kişi, isim
Boğazkent	*Boğaz; iki denizi veya bir denizle okyanusu birbirine bağlayan dar geçit, * Kent; sürekli nüfusu olan, barınma, çalışma, eğitim vd fonksiyonlara sahip yerleşim birimi <i>Boğazkent; dar geçitte bulunan kent.</i>	Boğaz, form
Çandır	<i>Çandır, karışık, melez, aşılammamış olan.</i>	Nitelik
Gebiz	<i>Gebiz; sert, sıkışık, killi, verimli toprak</i>	Toprak
Kadriye	Kadriye; isim (bayan)	Kişi, isim
Karadayı	* Kara; en koyu renk, siyah, *Dayı; annenin erkek kardeşi <i>Karadayı; annenin esmer erkek kardeşi.</i>	Renk
Serik	<i>Serik; peynir kurdu</i>	Gıda, ürün
Yukarıkocayatak	*Yukarı; Bir şeyin üst bölümü, * Koca; büyük, geniş; * Yatak; Koyun ve sığırların yazın, gece dağda kaldıkları yer. <i>Yukarıkocayatak; yukarıda bulunan, sürünün gece kaldığı, geniş alan.</i>	Konum

Serik Bölgesi Yer Adlarındaki Peyzaj Karakterleri

Doğal Yapı; Bitki Örtüsü, Yaban Hayatı, Önemli Kayaçlar ....

Bitki Örtüsü	Hidroloji	Jeoloji	Topografya	Toprak
Sazak (<i>Myrtus communis</i>)	Karaböğet	Gökkayrak	Kepez	Geren
Karapelit (<i>Quercus infectoria</i>)	Ilıca	Çingilli tepesi	Ada mevki	Bardaklı
Kargılı (<i>Phragmites australis</i>)	Ayazmana	Zırlankaya	Kısık	Kır mevki
Hayıtlı (<i>Vitex agnus-castus</i>)	Gökgöz pınarı	Kocasaylar	Kuzyaka	Örüm
Şalbalı (<i>Salvia officinalis</i>)	Akçamağar	Devini	Yalçı	Çorak
Sakızlaklı (<i>Pistacia terebinthus</i>)	Gürlevik	Sığrin	Tekerek tepesi	Akyar
Biyantepe (<i>Juncus acutus</i>)	Kamışgölü	Kükürce	Dorumburnu	Keriz mevki
Çetilik (<i>Sarcopoterium spinosum</i>)				
Nünülü, Çirişli (<i>Urginea maritima</i>)				
Pırnallı (<i>Quercus coccifera</i>)				
Karaboynuzlar (<i>Ceratonia siliqua</i>)				
Pürenli (<i>Erica manupuliflora</i>)				

Serik Bölgesi Yer Adları ile Peyzaj Karakterleri Arasındaki İlişki (%)

Peyzaj Karakterleri	Yer Adları							X ²	P	
	Belde/ Köy	Mahalle	Dağ/Tepe/ Sırt	Mevkii	Tarla	Dere/ Akarsu	Pınar/ Çeşme / Kuyu			
Doğal Yapı Özellikleri	Bitki Örtüsü	1,4	10,6	31,7	36,7	1,8	9,6	8,3	34,594	0,000
	Fauna	8,1	1,5	7,9	5,5	0,0	4,4	,0	18,396	0,005
	Hidroloji	6,5	5,6	3,0	9,1	6,7	15,8	9,5	24,027	0,001
	Jeolojik Yapı	8,1	3,4	22,2	7,4	6,7	2,7	11,1	74,039	0,000
	Toprak	1,6	2,2	3,6	4,5	6,7	1,8	0,0	7,296	0,294
	İklim	0,0	0,4	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	4,044	0,671
	Topografya	17,7	5,2	23,8	12,4	6,7	7,0	1,6	59,229	0,000
Alan kullanımı	Alan Kullanımı	11,3	7,1	5,6	15,0	20,0	8,8	4,8	24,997	0,000
	Arazi örtüsü	0,0	0,7	0,3	1,0	0,0	0,0	0,0	3,036	0,804
	Tarihi Eser	1,6	1,5	5,6	3,3	0,0	5,3	0,0	12,208	0,057
Sosyo-Kültürel Yapı	Mekan	3,2	1,9	3,3	7,4	0,0	3,5	7,9	16,132	0,013
	İsim-Kişi	11,3	33,2	6,0	12,2	13,3	7,9	12,7	98,183	0,000
	Topluma ait	22,6	7,5	5,3	7,9	6,7	14,0	7,9	25,085	0,000
	Meslek	1,6	3,0	1,0	1,7	0,0	0,9	0,0	5,600	0,469
	Gıda-Ürün	3,2	1,1	3,0	4,8	13,3	0,0	1,6	17,387	0,008
	Yörük adı	6,5	1,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	45,042	0,000
Görsel Özellikler	Renk	17,7	6,7	16,2	6,9	13,3	11,4	11,1	24,268	0,000
	Form	8,1	4,1	15,9	9,1	6,7	11,4	9,5	23,458	0,001
	Nitelik	4,8	3,4	3,6	2,9	6,7	13,2	14,3	35,298	0,000
	Konum	16,1	25,0	3,6	10,5	0,0	2,6	1,6	88,246	0,000

($P < 0.05$, $P < 0.01$ ve $P < 0.001$)

Topografik Yapı

Su Yapıları

Uçansu Şelaleri

Serik Belde/Köyleri Ölçeğinde Peyzaj Karakterleri Ön Sınıflaması

Köy Adı	Yükselti (m)	Büyük Toprak Grupları	Toprak Yetenek Sınıfı	Jeoloji	Bitki Örtüsü
Abdurrahmanlar	10-70	Alüvyal, Kolüvyal	1-2-3-4-8	Holosen, Yeni Alüvyon	Tarım alanı
Akbaş	45-2000	Kırmızı Akdeniz, Kahverengi Orman, Kolüvyal, Alüvyal	1-2-3-7-8	Holosen, Yeni Alüvyon, Pleistosen, Eski Alüvyon, Miyosen, Denizel, Mesozoik, Tersiyer, Mesozoik-Ofolitli, Kretase Peridotit, Piroksenit, Harzburgit-Serpantin	Tarımalanı, Karışık servi, Gökna, Karışık Karaçam, Karışık Servi, Orman açığı
Akçapınar	45-420	Kırmızı Akdeniz, Kolüvyal, Kahverengi Orman, Alüvyal	1-2-6-7-8	Holosen, Yeni Alüvyon, Miyosen, Denizel	Tarım alanı, Orman açıklığı, vejetasyonu Kar Orman kayalığı, I
Alacami	30-785	Kırmızı Akdeniz, Rendzina, Alüvyal	1-2-4-7-8	Miyosen, Denizel, Mesozoik-Tersiyer, Mesozoik, Kretase	Tarım alanı, Kar. yaprak dö Orman açıklığı, k
Aşağıçatma	2.5-35	Alüvyal, rendzina	1-2-3	Holosen, Yeni Alüvyon	Tarım alanı
Aşağıkocayatak	5-15	Alüvyal, Akdeniz, Rendzina, Kolüvyal	1-2-3	Holosen, Yeni Alüvyon	Tarım alanı
Aşağıoba	20-90	Alüvyal, Kahverengi Orman, Kırmızı Akdeniz	1-2-3-4-6-8	Holosen, Yeni Alüvyon, Pleistosen, Eski Alüvyon, Miyosen,	Tarım alanı, Dere yatağı açıklığı, Orman k
Belek	0-20	Alüvyal, Regosol, Kestane Rengi	3-4-5-6-8	Holosen, Yeni Alüvyon	Fıstık çamı, Maki
Burmahancı	10-45	Kolüvyal, Rendzina	1-2-3	Holosen, Yeni Alüvyon, Miyosen, Denizel	Tarım alanı, Karışık yaprak döken
Büğüş	40-230	Kırmızı Akdeniz, Rendzina, Kolüvyal	1-2-3-4-7	Holosen, Yeni Alüvyon, Miyosen, Den., Mesozoik-Ofolit, Kretase	Tarım alanı, Kızılcam, Maki, Orman açıklığı, Karışık yaprak döken
Çakallık	5-20	Alüvyal, Akdeniz, Kolüvyal	1-2-3	Holosen, Yeni Alüvyon	Tarım alanı
Çanakçı	15-50	Alüvyal, Rendzina, Kolüvyal	1-2-3-6	Holosen, Yeni Alüvyon	Tarım alanı, Karışık yaprak döken
Çandır	2.5-45	Alüvyal, Kolüvyal, Kırmızı Akdeniz	1-2-3	Holosen, Yeni Alüvyon, Miyosen, Denizel,	Tarım alanı
Çatallar	25-130	Kahverengi Orman, Alüvyal, Kah. Akdeniz, Kolüvyal	1-2-3-6-7-8	Holosen, Yeni Alüvyon, Miyosen, Denizel	Tarım alanı, Kızılcam, Karışık yaprak döken, Maki, Orman açıklığı, Dere yatağı vejetasyonu Karışık servi
Demirciler	470-1540	Kırmızı Akdeniz	6-7-8	Mesozoik-Ofolitli, Kretase Mesozoik, Miyosen, Denizel,	Tarım alanı, Kızılcam, Maki, Ardıç, Sedir-Gökna, Orm.kayalığı, Sedir, Orman açıklığı, Kar. yaprak döken

Serik Belde/Köyleri Peyzaj Karakter Alanlarının Belirlenmesi

Serik

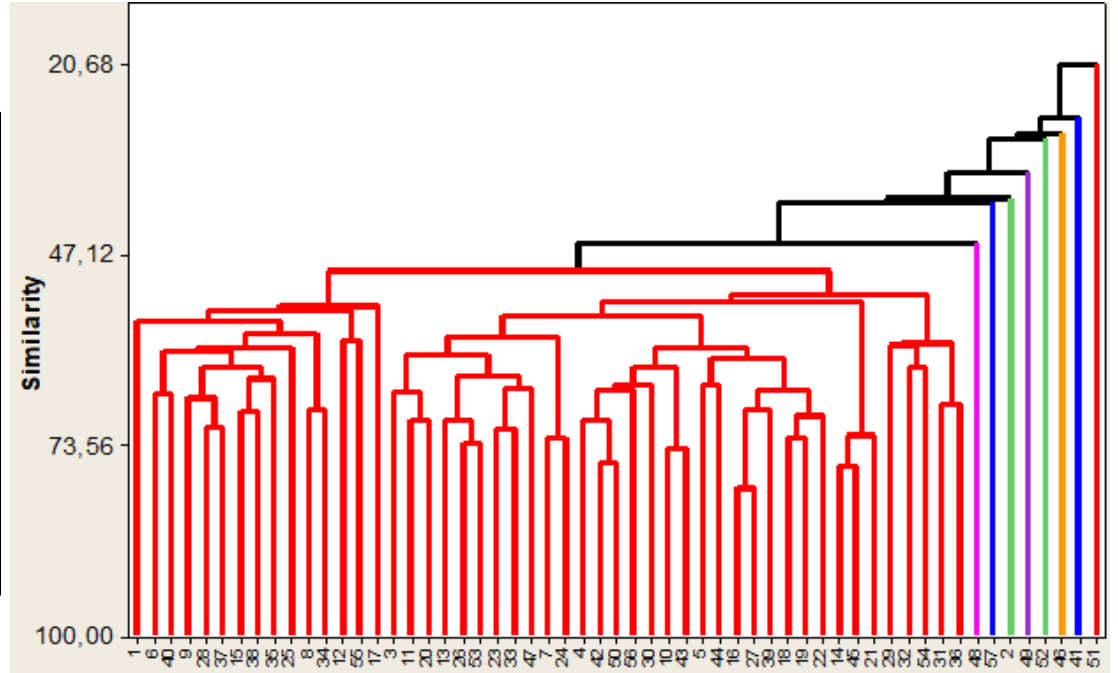
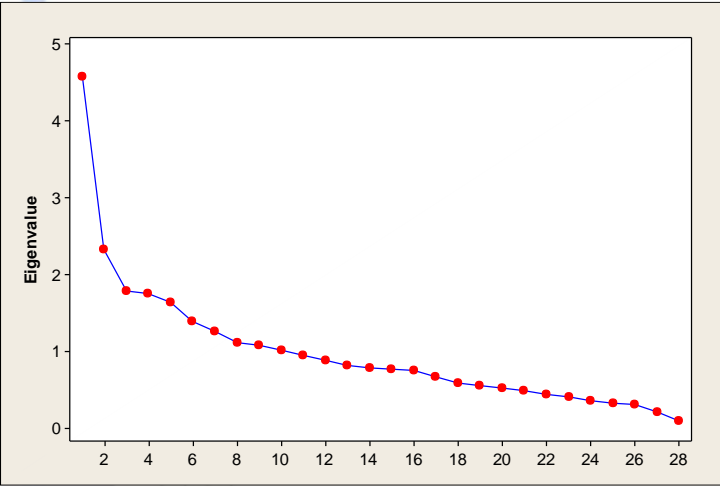
Akbaş

Serik Belde/Köyleri Peyzaj Karakter Alanlarının Belirlenmesi

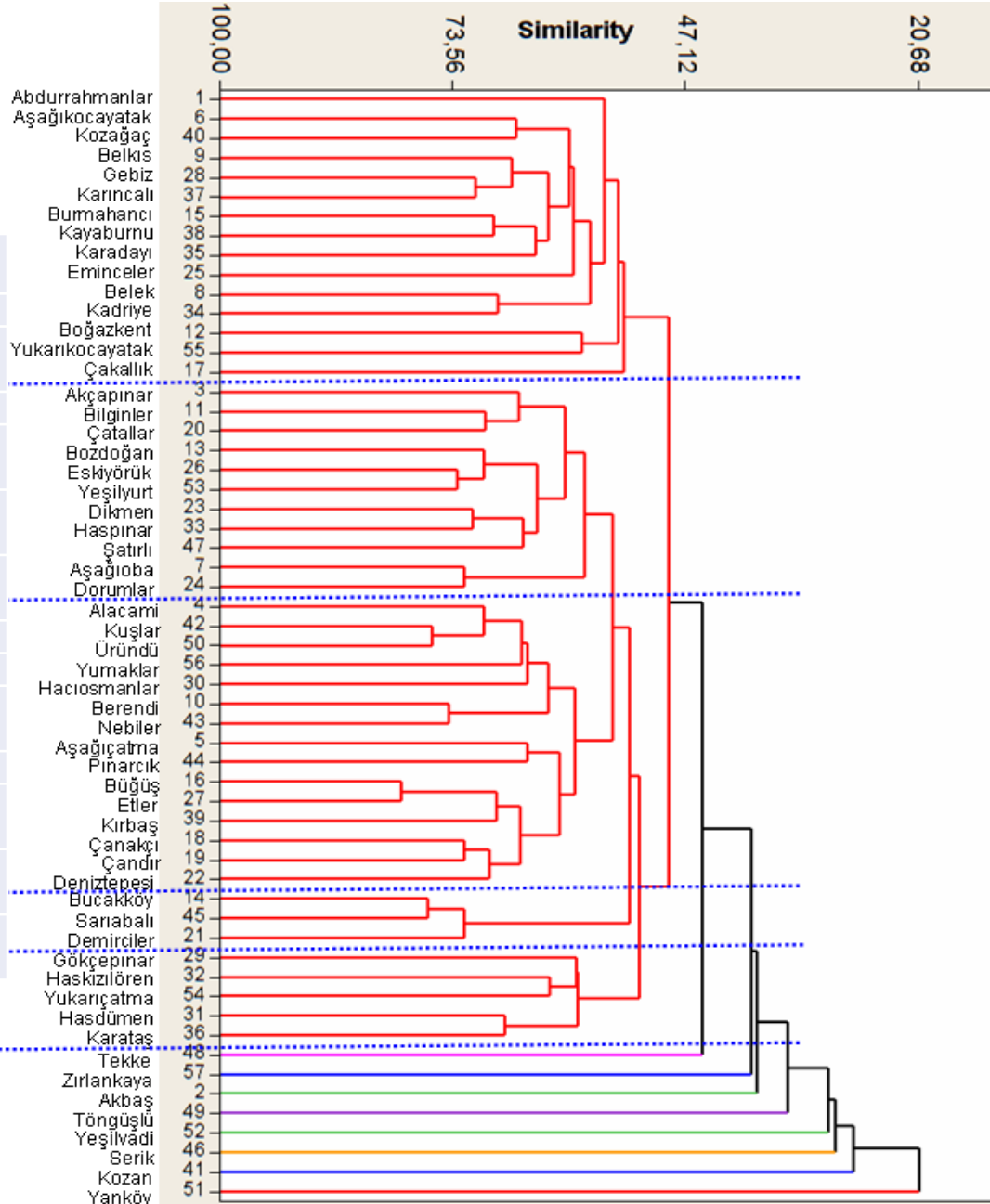
Serik'teki toplam 57 belde/köy için 3 tekerrürlü olarak şekilde toplam 171 alan örnekleme gerçekleştirilmiş; topografik özellikler, baskın arazi örtüsü, görsel peyzaj özellikleri, peyzajın algısı ve yerleşim özellikleri olmak üzere 5 gruba ait toplam 28 peyzaj karakterinin tanımlanmıştır.

1-Abdurrahmanlar, 2-Akbaş, 3-Akçapınar, 4-Alacami, 5-Aşağıçatma, 6-Aşağıkocayatak, 7-Aşağıroba, 8-Belek, 9-Belkis, 10-Berendi, 11-Bilginler, 12-Boğazkent, 13-Bozdoğan, 14-Bucakköy, 15-Burmahancı, 16-Büğüş, 17-Cakallık, 18-Çanakçı, 19-Çandır, 20-Çatallar, 21-Demirciler, 22-Deniztepesi, 23-Dikmen, 24-Dorunlar, 25-Eminceler, 26-Eskiyürük, 27-Etler, 28-Gebiz, 29-Gökçepinar, 30-Hacıosmanlar, 31-Hasdümen, 32-Haskızılören, 33-Haspınar, 34-Kadriye, 35-Karadayı, 36-Karataş, 37-Karınca, 38-Kayaburnu, 39-Kırbaş, 40-Kozağaç, 41-Kozan, 42-Kuşlar, 43-Nebiler, 44-Pınarcık, 45-Sarıbalı, 46-Serik, 47-Şatırlı, 48-Tekke, 49-Töngüşlü, 50-Üründü, 51-Yanköy, 52-Yeşilvadi, 53-Yeşilyurt, 54-Yukarıçatma, 55-Yukarıkocayatak, 56-Yumaklar, 57-Zırlankaya

Serik Belde/Köyleri Peyzaj Karakter Alanlarının Belirlenmesi

No	Peyzaj Karakter Alanları
1	Tarihi Sillyoni Kenti ile Yanköy Peyzaj Karakter Alanı
2	Dağlık, Tarihi Pednelissos Kenti ile Kozan Peyzaj Karakter Alanı
3	Kentsel Yerleşimi ile Serik Peyzaj Karakter Alanı
4	Sarp, Tortul Kayaç Kayalıkları ve Derin Vadileri ile Yeşilvadi Peyzaj Karakter Alanı
5	Tepeler Üzerindeki Yerleşimler ile Töngüşlü Peyzaj Karakter Alanı
6	Akarsu Düzlükleri- Dağlık Alan Geçişi ile Akbaş Peyzaj Karakter Alanı
7	Küçük Vadileri ile Zırlankaya Peyzaj karakter Alanı
8	Tarihi Alanları ile Tekke Peyzaj Karakter Alanı
9	Pınargözü, Aksu, Köprüçay Akarsu Geçişlerindeki, Sarp Derin Vadiler Peyzaj Karakter Alanı
10	Köprüçay Kanyonu ve Yatağı Peyzaj Karakter Alanı
11	Peyzaj Çeşitliliği Yüksek, Ovacık Dağı-Ova Geçişi Peyzaj Karakter Alanı
12	Aksu Çayı Vadisi ve Taban Arazisi Tepeliklerden Oluşan Peyzaj Karakter Alanı
13	Aksu-Köprüçay Arası Alüvyon Düzlükleri ve Tarım Alanı Peyzaj Karakter Alanı

Serik Belde/Köyleri Peyzaj Karakter Alanlarının Belirlenmesi

No	Peyzaj Karakter Alanları
1	Tarihi Sillyoni Kenti ile Yanköy Peyzaj Karakter Alanı
2	Dağlık, Tarihi Pednelissos Kenti ile Kozan Peyzaj Karakter Alanı
3	Kentsel Yerleşimi ile Serik Peyzaj Karakter Alanı
4	Sarp, Tortul Kayaç Kayalıkları ve Derin Vadileri ile Yeşilvadi Peyzaj Karakter Alanı
5	Tepeler Üzerindeki Yerleşimler ile Töngüşlü Peyzaj Karakter Alanı
6	Akarsu Düzlükleri- Dağlık Alan Geçişi ile Akbaş Peyzaj Karakter Alanı
7	Küçük Vadileri ile Zırlankaya Peyzaj karakter Alanı
8	Tarihi Alanları ile Tekke Peyzaj Karakter Alanı
9	Pınargözü, Aksu, Köprüçay Akarsu Geçişlerindeki, Sarp Derin Vadiler Peyzaj Karakter Alanı
10	Köprüçay Kanyonu ve Yatağı Peyzaj Karakter Alanı
11	Peyzaj Çeşitliliği Yüksek, Ovacık Dağı-Ova Geçişi Peyzaj Karakter Alanı
12	Aksu Çayı Vadisi ve Taban Arazisi Tepeliklerden Oluşan Peyzaj Karakter Alanı
13	Aksu-Köprüçay Arası Alüvyon Düzlükleri ve Tarım Alanı Peyzaj Karakter Alanı

Pınargözü, Aksu, Köprüçay Doğal Akarsu Geçişleriyle Oluşmuş, Sarp Derin Vadiler Peyzaj Karakter Alanı

Gökçepınar, Haskızılören, Yukarıçatma, Hasdümen, Karataş bu kümede yer alan köyler olup yerleşim tiplerinin tepelikler üzerinde kurulmuş olması, bölgeye özgü kırsal yerleşim özelliği taşıması, Pınargözü, Aksu, Köprüçay gibi Serik Bölgesindeki beli başlı akarsu ve hidroloji unsurlarının alanda önemli yer teşkil etmesi yanında dağ, tepe, sırt, belen, gedik gibi çeşitli topografik unsurların arazi yapısında önemli yer tutması özellikleri ile benzerlikler göstermektedir.

Serik Belde/Köyleri Peyzaj Karakter Alanlarının Belirlenmesi

Gökçepınar Peyzaj Karakterleri ve Yer Adları

Gökçepınar

Dağ eteğinde ve ormanlık alanın bittiği noktada geniş bir vadinin üzerinde kurulmuş dağınık kırsal yerleşim niteliğindedir. Dağ eteğindeki ormanlık alanlar teraslanarak kullanılabilir bir hale getirilmiştir. Çoğunlukla kızılçam ormanları görüldüğü Gökçepınar'da dağ eteğindeki yerleşim alanları çevrelerinde servi (*Cupressus sempervirens*) korulukları da görülmektedir. Tipik olarak dağ eteği ormanlık alanlar ve dağlar arasından geçen dere koridorları doğal yapıyı tanımlamaktadır. Geniş vadiler ve üstü tepelikler küçük konut yerleşimleri ile öne çıkmaktadır

Serik Belde/Köyleri Peyzaj Karakter Alanlarının Belirlenmesi

Zirlankaya

Tekke

Serik Belde/Köyleri Peyzaj Karakter Alanlarının Belirlenmesi

Yanköy

Kozan

Antalya İli Kırsal Peyzaj Karakterlerinin Belirlenmesi ve Alan Kullanım Planlaması Bağlamında Değerlendirilmesi

Proje Ekibi:

Prof.Dr. Meryem ATİK
Prof.Dr. Veli ORTAÇEŞME
Dr. Emrah YILDIRIM
Prof.Dr. Orhan ÖZÇATALBAŞ
Doç.Dr. Kemal Reha KAVAS
Yrd.Doç. Dr.Orhan ÜNAL
Rumi SABUNCU
A.Özlem ALPASLAN

TÜBİTAK 2140393

Peyzaj Karakterlerinin Ön Sınıflaması

Yükseklik		Jeolojik Yapı		Büyük Toprak Grup		Bitki Örtüsü		CORİNE Alan Örtü	
(m)	Kod	Dönem	Kod	Grup	Kod	Örtü Tipi	Kod	Sınıflar	Kod
0-100	yuk1	Devoniyen	jeoloji1	Diğer	toprak1	Akarsu yatağı	bitki1	Yerleşim alan.	corine11
100-250	yuk2	Eosen	jeoloji2	Alüvyal	toprak2	Herdemyeşil ormanlar	bitki 2	Endüstriyel, ticari ve ulaşım alan.	corine12
250-500	yuk3	Jurasik	jeoloji3	Kestanerengi	toprak3	Karışık Ormanlar	bitki 3	Maden ocakları, çöplük ve inşaat alan.	corine13
500-1000	yuk4	Kambriyen	jeoloji4	Kırmızı kahverengi Akdeniz	toprak4	Kumul	bitki 4	Yapay, tarımsal olmayan açık alan.	corine14
1000-1500	yuk5	Karbonifer	jeoloji5	Kırmızımsı kahverengi	toprak5	Kültürel alanlar	bitki 5	Tarıma uygun, ekilebilir alanlar	corine21
1500-2000	yuk6	Kretase	jeoloji6	Hidromorfik	toprak6	Orman açıklık ve kayalıkları	bitki 6	Kalıcı-süreklili ürünlerin bulunduğu alan.	corine22
2000-2500	yuk7	Kuvaterner	jeoloji7	Kolüvyal	toprak7	Sazlık-bataklık alanlar	bitki 7	Otlaklar, çayırliklar, meralar	corine23
2500-3000	yuk8	Miyosen	jeoloji8	Regosoller	toprak8	Su Yüzeyi	bitki 8	Karışık Tarım Alan.	corine24
		Ordovisyen	jeoloji9	Kahverengi orman	toprak9			Ormanlar	corine31
		Paleosen	jeoloji10	Kireçsiz kahverengi orman	toprak10			Çalılık ve/veya otsu bitkiler	corine32
		Permiyen	jeoloji11	Organik	toprak11			Bitki örtüsü az veya olmayan alan.	corine33
		Pliyosen	jeoloji12	Rendzinalar	toprak12			Karasal sulak alan.	corine41
		Siluriyen	jeoloji13	Alüvyal Sahil	toprak13			Karasal sular	corine51
		Triyas	jeoloji14	Kırmızı Akdeniz	toprak14				
				Yüksek dağ	toprak15				

Homojen Birimler, Peyzaj Karakter Tipleri, Peyzaj Karakter Alanları

Homojen Birim Sayısı	Peyzaj Karakter Tipi
155	Dağlık, Kireçtaşı Kayaçlar ile Herdemyeşil Ormanlar ve Maki Bitki Örtüsü Peyzaj Karakter Tipi
83	Yüksek Dağlık, Kireçtaşı Orman Açıklıkları ve Çıplak Orman Kayalıkları Peyzaj Karakter Tipi
205	Dağlık, Kireçtaşı Kayaçlı Herdemyeşil Ormanlar ile Orman Açıklıkları Peyzaj Karakter Tipi
106	Yüksek Dağlık, Kireçtaşı Orman Kayalıkları ve Açıklıkları ve Peyzaj Karakter Tipi
135	Ekilebilir Yüksek Dağ Düzlükleri Peyzaj Karakter Tipi
52	Yaşlı Kayaçlar ile Yüksek Dağ Orman Kayalıkları ve Açıklıkları Peyzaj Karakter Tipi
128	Ekilebilir Buzul Çağı Yüksek Dağ Düzlükleri Peyzaj Karakter Tipi
175	Kıyı ve Kıyı Gerisi Eşik Araziler ile Karışık ve Ekilebilir Tarım Alanları Peyzaj Karakter Tipi
92	Dağlık Yaşlı Kayaçlar ile Herdemyeşil Ormanlar Peyzaj Karakter Tipi
153	Killi ve Kireçtaşı Buzul Çağı Birikintileri Herdemyeşil Ormanları Peyzaj Karakter Tipi
100	Buzul Çağı Alüvyal Ovaları Tarım Alanları Peyzaj Karakter Tipi
60	Yüksek Dağ Yerleşimleri Peyzaj Karakter Tipi
77	Yaşlı Kayaçlar ile Herdemyeşil Ormanlar Peyzaj Karakter Tipi
103	Karasal ve Kıyusal Sulak Alanlar Peyzaj Karakter Tipi
135	Akarsu Yatakları ile Karışık Ormanlar Peyzaj Karakter Tipi
92	Karışık Tarım Alanları Peyzaj Karakter Tipi
87	Kıyı Kesimi Yoğun Yerleşim Alanları Peyzaj Karakter Tipi
41	Yaşlı Kayaçlar ile Kıyı ve Kıyı Gerisi Yerleşim Alanları Peyzaj Karakter Tipi
52	Herdemyeşil Kıyı Ormanları Peyzaj Karakter Tipi
57	Kıyı ve Kıyı Gerisi Tarım Alanları Peyzaj Karakter Tipi

Homojen Birimler, Peyzaj Karakter Tipleri, Peyzaj Karakter Alanları

	Homojen Birim Sayısı	Peyzaj Karakter Tipi	Peyzaj Karakter Alanı
PKA 1	155	Dağlık, Kireçtaşı Kayaçlar ile Herdemyeşil Ormanlar ve Maki Bitki Örtüsü Peyzaj Karakter Tipi	
	83	Yüksek Dağlık, Kireçtaşı Orman Açıklıkları ve Çıplak Orman Kayalıkları Peyzaj Karakter Tipi	Kretase Kireçtaşı Dağlık, Yüksek Dağlık Karışık Akdeniz Ormanları ve Orman Kayalıkları
	205	Dağlık, Kireçtaşı Kayaçlı Herdemyeşil Ormanlar ile Orman Açıklıkları Peyzaj Karakter Tipi	Kretase Kireçtaşı ve Kırmızı Akdeniz Toprakları, Dağlık, Yüksek Dağlık Herdemyeşil Akdeniz Ormanları
	106	Yüksek Dağlık, Kireçtaşı Orman Kayalıkları ve Açıklıkları ve Peyzaj Karakter Tipi	
PKA 2	135	Ekilebilir Yüksek Dağ Düzlükleri Peyzaj Karakter Tipi	
	52	Yaşlı Kayaçlar ile Yüksek Dağ Orman Kayalıkları ve Açıklıkları Peyzaj Karakter Tipi	
	128	Ekilebilir Buzul Çağı Yüksek Dağ Düzlükleri Peyzaj Karakter Tipi	
	175	Kıyı ve Kıyı Gerisi Eşik Araziler ile Karışık ve Ekilebilir Tarım Alanları Peyzaj Karakter Tipi	Antalya Kıyı Ovaları ve Plato Düzlükleri Tarım Alanları ile Doğal Alanlar ve Kırsal Yerleşimleri
PKA 3	92	Dağlık Yaşlı Kayaçlar ile Herdemyeşil Ormanlar Peyzaj Karakter Tipi	
	153	Killi ve Kireçtaşı Buzul Çağı Birikintileri Herdemyeşil Ormanları Peyzaj Karakter Tipi	
	100	Buzul Çağı Alüvyal Ovaları Tarım Alanları Peyzaj Karakter Tipi	
	60	Yüksek Dağ Yerleşimleri Peyzaj Karakter Tipi	
PKA 4	77	Yaşlı Kayaçlar ile Herdemyeşil Ormanlar Peyzaj Karakter Tipi	
	103	Karasal ve Kıyusal Sulak Alanlar Peyzaj Karakter Tipi	
	135	Akarsu Yatakları ile Karışık Ormanlar Peyzaj Karakter Tipi	
	92	Karışık Tarım Alanları Peyzaj Karakter Tipi	Antalya Kıyı Ovaları ve Plato Düzlükleri Kentsel-Kırsal Yerleşimler, Tarım Alanları ve Doğal Alanlar Mozaik Grupları
	87	Kıyı Kesimi Yoğun Yerleşim Alanları Peyzaj Karakter Tipi	
	41	Yaşlı Kayaçlar ile Kıyı ve Kıyı Gerisi Yerleşim Alanları Peyzaj Karakter Tipi	
	52	Herdemyeşil Kıyı Ormanları Peyzaj Karakter Tipi	
	57	Kıyı ve Kıyı Gerisi Tarım Alanları Peyzaj Karakter Tipi	

Peyzaj Karakter Alan ve Tiplerinin Tanımlanması

TEŞEKKÜR EDERİM!

